

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

Kursplan

Gäller från och med höstterminen 2014

Religionsdidaktisk teori och forskning 7,5

Syfte

Syftet med kursen är att ge en översikt över central religionsdidaktisk forskning i Sverige och internationellt

Förväntade studieresultat

Ge deltagarna förmåga att

- Orientera sig i det internationala religionsdidaktiska forskningsfältet
- Kritisk analysera och diskutera aktuell forskningslitteratur
- Formulera religionsdidaktiska forskningsfrågor och forskningsprojekt

Innehåll

Kursen fokuserar på nyare religionsdidaktisk forskning med både teoretisk och praktisk inriktning och denna är uppdelat i

- Religionsdidaktisk teori
- Emprisk religionsdidaktisk forskning
- Historiska perspektiv och relevant skolforskning
- Praktikutvecklande forskning
- Internationala perspektiv och komparativa studier

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

Undervisning och examination

Undervisningen är koncentrerat till några intensiva kursdagar som är förberedd med läsning av utvald litteratur. Under kursdagarna är det föreläsningar och seminarier där tema och litteratur blir presenterad, deltagarna skissar på tänkta projekt inom olika tematiska områden och diskuterar dessa och andra frågor i grupper. Alternativt kan kursen tas som läskurs.

Examination sker genom att skriva ett PM (ca. 6000 ord) som levereras senast 10 veckor efter kursen. Godkännande av detta samman med deltagande i kursen ger 7,5. I detta PM där det egna avhandlingsprojektet blir diskuterat i ljuset av den religionsdidaktiska forskningssituationen och forskningslitteraturen eller man skissar ett tänkt projekt som diskuteras på tillsvarende sätt

Litteraturförslag

Forskningsfältet

- Barnes, Philip, L. (2012) *Debates in Religious Education*. London: Routledge. (300 s).
- Cush, Denise (2007) Should religious studies be part of the compulsory state school curriculum? *British Journal of Religious Education*, Sep. 2007, Vol. 29, s. 217-227. (10 s.).
- Cush, Denise and Robinson, Catherine (2014), 'Developments in Religious Studies: Towards a Dialogue with Religious Education', *British Journal of Religious Education*, 36 (1), 4-17.
- Grimmitt, Michael (2000) *Pedagogies of religious education: case studies in research and development of good pedagogic practice in RE*. Great Wakering: McCrimmons. (242 s.).
- Lied, Sidsel (2011). *The Dialogical RE Classroom - a Safe Forum and a Risky Business. A Response to Robert Jackson's Presentation of The Interpretive Approach*. I Bengt Schüllerqvist (Red.), *Patterns of Research - in Civics, History, Geography and Religious Education*. Karlstad: Karlstad University Press.
- Lied, Sidsel & Osbeck, Christina (eds.), (2011). *RE research in Hamar and Karlstad in a subject didactical and international context*. I Sidsel Lied & Christina Osbeck (Red.), *Religionsdidaktisk arbeid pågår! Religionsdidaktikk i Hamar og Karlstad*. Vallset: Oplandske Bokforlag.

Religionsdidaktisk teori och begrepp

- Falkevall, Björn (2010) *Livsfrågor och religionskunskap. En belysning av ett centralt begrepp i svensk religionsdidaktik*. Stockholm: Stockholms universitet. Institutionen för didaktik och pedagogiskt arbete. (185 s). <http://libris.kb.se/bib/11732822>
- Gunnarsson, Gunnar (2008) "I don't believe the meaning of life is all that profound" : a study of Icelandic teenagers' life interpretation and values. Stockholm: Stockholms Universitet. Pedagogiska institutionen. (192 s.). <http://libris.kb.se/bib/10972174>
- Hylén, Torsten (2012) *Essentialism i religionsundervisningen, ett religionsdidaktiskt problem*. *Nordidaktika - Journal of Humanities and Social Science Education* no 2 106-137 (electronic journal)

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

- Jackson, Robert (2004) *Rethinking Religious Education and Plurality: Issues in Diversity and Pedagogy*. London: Routledge/Falmer (i urval 221 s.).
- Jackson, Robert (2008). Contextual religious education and the interpretive approach. *British Journal of Religious Education*, 30(1), 13-24. (11 s).
- Nesbitt, E (2004): *Intercultural education. Ethnographic and Religious Approaches*. Brighton: Sussex Academic Press, eller: Nesbitt, E (2006): *Ethnography, Religion and Intercultural Education in M.de Souza et.al.: International Handbook of the Religious, Moral and Spiritual Dimensions in Education 1*, Dordrecht, Springer, pp387-398
- Skeie, Geir (1998) *En kulturbevisst religionspedagogikk*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige univ. (NTNU).
- Skeie, Geir (2012) Education between formation and knowledge – a discussion based on recent English and Nordic research in religious education. *Utbildning och lärande vol 6 no 2* pp 80-95
- Wright, A. (2008). Contextual religious education and the actuality of religions. *British Journal of Religious Education*, 30(2), 3-12. (9 s).

Elevperspektiv

- Birkedal, Erling (2001), Noen ganger tror jeg på Gud, men-? : en undersøkelse av gudstro og erfaring med religiøs praksis i tidlig ungdomsalder (KIFO Perspektiv 8; Trondheim: Tapir) XIV, 290 s.
- von Brömssen, Kerstin (2003) *Tolkningar, förhandlingar och tystnader. Elevers tal om religion i det mångkulturella och postkoloniala rummet*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/10525> (393 s).
- von Brömssen, Kerstin (2011) *Elevers möten med religion i gymnasieskolan*. I: Mia Lövheim & Jonas Bromander (red.), (2011) *Religion som resurs? Existentiella frågor och värderingar i unga svenskers liv*, s. 131-156. Umeå: Artos. (25 s).
- Buchardt, Mette (2010) When 'Muslim-ness' is pedagogised. 'Religion' and 'culture' as knowledge and social classification in the classroom. *British Journal of Religious Education*, Volume 32, Issue 3, s. 259-273. (14 s.).
- Gullbakk, E. (2004). Med dialog på timeplanen - Halima sin KRL-time. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 5/2004, 405-429. (24 s.).
- Gunnarsson, Gunnar (2008) Life interpretation and religion among Icelandic teenagers. *British Journal of Religious Education*, Sep. 2008, Vol. 31, Issue 1, s. 3-15. (12 s).
- Hartman, Sven G. and Torstenson-Ed, Tullie (2007), *Barns tankar om livet* (2. utg. edn.; Stockholm: Natur och kultur) 207 s.
- Hella, Elina (2008) Finnish students' understanding of Lutheranism and its implications for religious education: a phenomenographic study. *British Journal of Religious Education*, Sep. 2008, Vol. 30, Issue 3, s. 247-257. (11 s).
- Inspektionsrapport (Skolinspektionen, utkommer april, 2012)
- Jönsson, Rune & Liljefors Persson, Bodil (2006) *Religionskunskap i årskurs 9. Rapport från den nationella utvärderingen av grundskolan 2003(NU03): samhällsorienterande ämnen*. Malmö: Malmö Högskola, Lärarutbildningen.
- Knauth, Torsten & Kors, Anna (2011) The 'contextual approach': a contribution to understanding how young people view and experience religion and education in Europe. *British Journal of Religious Education*, March 2011, Vol. 33, Issue 2, s. 209-223 (15 s).

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

von der Lippe, Marie (2011) Young people's talk about religion and diversity. A qualitative study of Norwegian students aged 13-15. *British Journal of Religious Education*, March 2011, Vol. 33, Issue 2, s. 127-142. (16 s.).

Risenfors, Signild (2011) *Gymnasieungdomars livstolkande*. Göteborg: Gothenburg Studies in Education.

Lärarperspektiv

Bakker, Cok & Heimbrock, Hans-Günter (Eds.), (2007) *Researching RE Teachers: RE Teachers as Researchers*. Münster: Waxmann. (i urval).

Everington, Judith, ter Avest, Ina, Bakker, Cok, van der Want, Anna (2011) European religious education teachers' perceptions of and responses to classroom diversity and their relationship to personal and professional biographies. *British Journal of Religious Education*, March 2011, Vol. 33, issue 2, s. 241-256. (15 s).

Fancourt, Nigel (2010) I'm less intolerant. Reflexive selfassessment in religious education. *British Journal of Religious Education*, Sep. 2010, Vol. 32, Issue 3, s. 291-305. (14 s).

Haakedal, Elisabet (2004), *"Det er jo vanlig praksis hos de fleste her-" : religionslærerrolle, livstolkning og skolekulturell ritualisering : en religionspedagogisk studie av grunnskolelæreres handlingsrom på 1990-tallet*. Avhandling til dr. art. graden (Unipubavhandling; Oslo: Det teologiske fakultet Universitetet i Oslo : Unipub) XV, 492 s.

Iprgrave, Juia, Jackson, Robert & O'Grady, Kevin (2009) *Religious Education Research through a Community of Practice. Action Research and the Interpretive Approach*. Münster: Waxmann. (i urval).

Schüllerqvist, Bengt & Osbeck, Christina (2009), (red.) *Ämnesdidaktiska insikter och strategier: Berättelser från gymnasielärare i samhällskunskap, geografi, historia och religionskunskap*. Karlstad: Karlstad University Press (50 s.).

Teece, Geoff (2010) Is it learning about and from religions, religion or religious education? And is it any wonder some teachers don't get it? *British Journal of Religious Education*, March 2010, Vol. 32, s. 93-103. (10 s).

Innehållsperspektiv, läromedel

Härenstam, Kjell (2006) "I enlighet med skolans värdegrund" . En granskning av hur religion/trosuppfattning framställs i ett urval av läromedel. Underlagsrapport till Skolverket i enlighet med skolans värdegrund. www.skolverket.se (s. 1-59).

Rymarz, Richard & Engebretson, Kath (2005) Putting textbooks to work. Empowering religious education teachers. *British Journal of Religious Education*, Jan 2005, Vol. 27, s. 53-63 (10 s).

Sporre, Karin (2011). "Dignity lives from being lived." Human dignity and education - a tentative sketch. I Sidsel Lied & Christina Osbeck (Red.), *Religionsdidaktisk arbeid pågår! Religionsdidaktikk i Hamar og Karlstad*. Vallset: Oplandske Bokforlag.

Thanissaro, Phra, Nicholas (2011) A preliminary assessment of Buddhism's contextualisation to the English RE classroom. *British Journal of Religious Education*, Jan 2011, Vol. 33, Issue 1, s. 61-74 (13 s).

Vestøl, Jon Magne (2011) Moral education and the role of cultural tools. *Journal of Moral Education*, Vol. 40, Issue 1, s. 37-50.

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

Historiska perspektiv, läroplan- och skolforskning, komparativa studier

- Alberts, Wanda (2007) Integrative religious education in Europe : a study-of-religions approach. Berlin, Walther de Gruyter, Religious and reason vol 47
- Bråten, O. M. H. (2009). Towards a Methodology for Comparative Studies in Religious Education. A Study of England and Norway. Münster, Waxmann, Religious Diversity and Education in Europe vol. 24
- Hartman, Sven G. (2012), Det pedagogiska kulturarvet. Traditioner och ideer i svensk undervisningshistoria (Stockholm: Natur & Kultur).
- Skolinspektionen (2012), 'Mer än vad du kan tro. Religionskunskap i gymnasieskolan', Skolinspektionens Rapport 2012:3 (Stockholm).

Valfri avhandling

- Afdal, Geir (2006). Tolerance and curriculum: conceptions of tolerance in the multicultural unitary Norwegian compulsory school. Oslo: Norwegian Lutheran School of Theology. (365 s).
- Anker, Trine (2011) Teaching respect in multicultural Norwegian schools and in teacher education: Educational frontiers beyond tolerance. Oslo, Norge: Det Teologiske Menighetsfakultet.
- Bergdahl, Lovisa (2010) Seeing Otherwise. Renegotiating religion and democracy as questions for education. Stockholm: Pedagogiska institutionen. (197 s.). <http://libris.kb.se/bib/11859178>
- Berglund, Jenny (2009). Teaching Islam: Islamic Religious Education at Three Muslim Schools in Sweden. Uppsala: Uppsala Universitet. (260 s.). <http://libris.kb.se/bib/11280118>
- Bråten, O. M. H. (2009). A comparative study of religious education in state schools in England and Norway. PhD. University of Warwick, Coventry
- von Brömssen, Kerstin (2003) Tolkningar, förhandlingar och tystnader. Elevers tal om religion i det mångkulturella och postkoloniala rummet. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/10525> (393 s).
- Buchardt, Mette (2008) Identitetspolitik i klasserummet : 'religion' og 'kultur' som viden og social klassifikation : studier i et praktiseret skolefag. København: Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet. (401 s.).
- Dalevi, Sören (2007) Gud som haver barnen kär? Barnsyn, gudsbild och Jesusbild i Barnens bibel och Bibeln i berättelser och bilder. Stockholm: Verbum. (307 s.).
- Falkevall, Björn (2010) Livsfrågor och religionskunskap. En belysning av ett centralt begrepp i svensk religionsdidaktik. Stockholm: Stockholms universitet. Institutionen för didaktik och pedagogiskt arbete. (185 s). <http://libris.kb.se/bib/11732822>
- Frisch, Tove (2006) Fågel, fisk eller förundran? En studie av förhållningssätt i existentiella frågor, baserad på uppsatser skrivna på ett mångkulturellt vuxengymnasium. Stockholm: Lärarhögskolan. (276 s).
- Gunnarsson, Gunnar (2008) "I don't believe the meaning of life is all that profound" : a study of Icelandic teenagers' life interpretation and values. Stockholm: Stockholms Universitet. Pedagogiska institutionen. (192 s.). <http://libris.kb.se/bib/10972174>
- Haakedal, Elisabeth (2004). "Det er jo vanlig praksis hos de fleste her-" : religionslærerrolle, livstolkning og skolekulturell ritualisering : en religionspedagogisk studie av grunnskolelæreres handlingsrom på 1990-tallet. Oslo: Det teologiske fakultet Unipub.
- Hovdelien, O. (2011). Den multikulturelle skolen - hva mener rektorene? Grunnskolelærere, skolens verdiforankring og religions- og livssynsundervisningen. Universitetet i Agder, Kristiansand. Lokalisert på:

Stockholms universitet
Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap
Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik
Utbildning på forskarnivå i ämnesdidaktik

http://hio.academia.edu/OlavHovdelien/Books/482316/Den_multikulturelle_skolen_-_hva_mener_rektorene_Grunnskolerektorer_skolens_verdiforankring_og_religions-og_livssynsundervisningen

- Lied, Sidsel (2004). Elever og livstolkingspluralitet i KRL-faget : mellomtrinnselver i møte med fortellinger fra ulike religioner og livssyn. Ph.D. (Ph.D. thesis). Høgskolen i Hedmark, Elverum. (http://fulltekst.bibsys.no/hihm/rapport//2004/11/rapp11_2004.pdf)
- Lifmark, David (2010) Emotioner och värdegrundsarbete. Om lärare, fostran och elever i en mångkulturell skola. Umeå: Institutionen för estetiska ämnen. (347 s.). (<http://libris.kb.se/bib/12047253>)
- Liljestrand, Johan (2002) Klassrummet som diskussionsarena. (225 s.). Örebro: Örebro Studies in Education.
- Lippe, Marie, S. von der (2010). Youth, Religion and Diversity. A qualitative study of young people's talk about religion in a secular and plural society. A Norwegian case. PhD. Universitetet i Stavanger, Stavanger.
- Osbeck, C. (2006). Kränkningens livsförståelse: en religionsdidaktisk studie av livsförståelselärande i skolan. Karlstad: Universitetet. (436 s). <http://kau.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:5934>
- Risenfors, Signild (2011) Gymnasieungdomars livstolkande. Göteborg: Gothenburg Studies in Education.
- Skeie, Geir (1998) En kulturbevisst religionspedagogikk. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige univ. (NTNU).
- Wickström, Johan (2008) Våra förfäder var hedningar. Nordisk forntid som myt i den svenska folkskolans pedagogiska texter fram till år 1919. Uppsala: Uppsala Universitet, Pedagogiska institutionen.